

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Filozofická fakulta
Ústav věd o umění a kultuře

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor práce a studijní obor: Jan Tuháček, Dějiny umění

Název práce: **RÁJ – GRAFICKÝ CYKLUS JOHANNA ELIASE RIDINGERA. IKONOGRAFIE A KONTEXT.**

Oponent práce: Doc. PhDr. Michal Šroněk, CSc.

Slovní vyjádření, náměty a otázky k obhajobě:

Jan Tuháček si za téma bakalářské práce vybral cyklus grafických listů „Ráj“ od německého umělce Johanna Eliase Ridingera. K tomuto úkolu se snažil přistoupit velmi zodpovědně, o čemž svědčí neobvykle rozsáhlá bibliografie německé a anglické literatury, v níž však překvapivě chybí novodobé práce o Ridingerovi samotném. To je však v době koronavirové pandemie omezující cestování pochopitelné.

Ke zpracování samotnému: autor se snažil o zařazení cyklu v rámci ikonografické tradice, kterou ovšem sledoval jen v omezeném záběru jednoho tématu a totiž zobrazení Adama a Evy při spáchání prvotního hříchu, přítomného hada a zvířat. Zde tedy kladu první otázku k obhajobě: proč se autor věnoval jen historii tohoto tématu když Ridingerův cyklus je ikonograficky mnohem košatější?

O cyklu Ráj: Jan Tuháček bohužel vynechal standartní úkon očekávaný při monografickém zpracování materiálu – a totiž základní popis jednotlivých listů cyklu, jejich tematiky a doprovodných textů. Proč tento badatelský krok neučinil? K základnímu představení materiálu také patří následující dotaz: v pasáži textu věnované základním technickým parametrům cyklu sice zmínil texty pod zobrazeními, ale proč zcela vypustil komentář, zda nabízejí nějaká interpretační východiska?

Autor zvolil metodu postavenou na interpretaci zacílenou na jednotlivé detaily – zobrazení živočichů, sledování jejich významu ve vztahu k hlavním protagonistům cyklu. Bohužel však tento přístup vedl k tomu, že práce se rozpadá do řady jednotlivostí a celistvost zkoumaného

díla i čtivost práce se zcela vytratil. Otázkou také je, zda tato metoda – zdá se opírající se o výklady zvířecích vlastností a od nich se odvíjejících významů, která má relevanci v umění středověku a renesance, je použitelná při výkladu cyklu vznikajícího v předvečer nástupu osvícenství a počínajícího systematického zpracovávání přírodních druhů. S tím souvisí také skutečnost, že autor např. používá odkazů na Ripovu Iconologii, aniž by vzal v úvahu fakt, že doba vzniku cyklu je současně dobou, kdy tato příručka ztrácí vliv, který měla zejména v 17. a na počátku 18. století. Tuháčkovi také bohužel vypadla otázka o posunu zobrazování náboženských témat v krajinářském kontextu: od dominance až po pouhou stafáž na pozadí.

Na začátku kapitoly o J. E. Ridingerovi autor konstatoval že umělec „*síly mezi lidskou a zvířecí stránkou [v cyklu] vyrovnal*“, ale hlubší zamyšlení o vztahu lidského a zvířecího elementu ve zkoumaném cyklu chybí: jsou nějak dějově i emočně spjaty nebo existují z hlediska narace nezávisle? Zcela také opominul otázku zpodobení boží přítomnosti – proč je zobrazována jen zástupně a jaké místo má tento přístup v ikonografické tradici tématu ráje?

K jazykové rovině textu: autor se dokáže vyjadřovat velmi kultivovaně, disponuje bohatou slovní zásobou a zručně stylizuje. V několika případech však „překombinuje“ až do nesrozumitelnosti: např. na s. 15: „*Vlastnosti grafických prací vítaly téma Adama a Evy s otevřenou náručí.*“ nebo „moment zhroucení Adamovy poslušnosti“ s. 17.

Na s. 7 uvedené tvrzení, že Aug. Vind. odkazuje – jestli dobře rozumím – na vydavatele Augusta Vindela – je chybné: jde jednoznačně o zkratku římsko-latinského pojmenování města Augsburgu Augusta Vindelicum (také Augusta Vindelicorum) běžně používané při signování tamní grafické produkce.

Přestože uvedené připomínky vyznívají kriticky, je třeba přiznat autorovo zaujetí tématem a snahu proniknout k významové rovině detailů. Připomínky jsou tedy míněny jako podněty k debatě, případně jako inspirace pro další práci.

Práci doporučuji k obhajobě a klasifikuji jako Velmi dobrou.

Navrhovaná klasifikace: Velmi dobře

.....
podpis vedoucího/oponenta práce

V Českých Budějovicích dne 28. 5. 2021

Stupeň klasifikace:	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhovějí
---------------------	---------	-------------	-------	------------

